

İKİNCİ ULUSAL MİMARLIK DÖNEMİ (1940 - 1950)

Dünya mimarlığındaki olumlu gelişmelere ayak uyduran ve yaklaşık on yıl süren bu dönemden (1930-1940) sonra, başta 1927'den beri süregelen yabancı mimar egemenliğine tepki olarak doğan öze dönme çabalarının yanı sıra İtalya'daki faşist, Almanya'daki nasyonal sosyalist ortamın ve totaliter düşüncelerin etkileriyle de beslenen Millî Mimari akımı başlar.

Bu akım, romantik bir yaklaşımla, yeni bir ulusal mimarlık yaratmak amacına yönelerek 1939-50 yılları arasında Türk mimarlığını etkisi altında tutacaktır. Önceleri Milli Mimari, sonraları İkinci Ulusal Mimarlık adıyla anılan akım yerel, ulusal mimarlık öğelerinin bulunup kullanılmasına dayanan bir üslup araştırması niteliğindedir.

Sedad H. Eldem'in Güzel Sanatlar Akademisi içinde kurup yürüttüğü Millî Mimari Semineri adlı çalışmalarda özellikle geleneksel Türk sivil mimarlığı üzerinde yoğunlaşan çalışmaların bu akımın düşünce temelini oluşturulmasında önemli etkileri olmuştur. Bu akımda o dönemde Rusya, Almanya, İtalya gibi ülkelerdeki siyasal baskı rejimlerinde tutunmaya başlayan seçmecilik anlayışının da payı vardır.

Ayrıca **Mimar Kemalettin ve Vedat Bey**'lerin tam sönmemiş etkileri de bu eğilimin başka bir güç ve esin kaynağı olmuştur. Ancak bu kez seçmecilik, Birinci Ulusal Mimarlıktaki gibi dinsel yapılardan alınan öğelerle değil, geçmişteki sivil yapılardan alınan öğelerden yararlanılarak daha sade şekilde uygulanmıştır.

1939 Uluslararası New York Sergisi'ndeki Türkiye Pavyonu (Sedad H. Eldem), Anıtkabir (Emin Onat, Orhan Arda, yarışma, 1942), İ. Ü. Fen ve Edebiyat Fakültesi binaları ile Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi (E. Onat, Sedad H. Eldem, 1943), Çanakkale Zafer Anıtı (Doğan Erginbaş, yarışma 1944), İstanbul Radyoevi (İsmail Utkular, Doğan Erginbaş, Ömer Günay, yarışma 1945), Şişli Camisi (Vasfi Egele, 1945-49), İstanbul Spor ve Sergi Sarayı gibi yapılar bu akımın dikkate değer örnekleridir.

İkinci Ulusal Mimarlık'taki çözüme 1948'de İstanbul Adalet Sarayı için açılan üçüncü yarışmada S. H. Eldem ile E. Onat'ın ortaklaşa düzenledikleri rasyonel nitelikteki projenin birinci seçilmesiyle başlamış, akım, 1952'deki İstanbul Belediye Sarayı yarışmasıyla kesin olarak son bulmuştur.

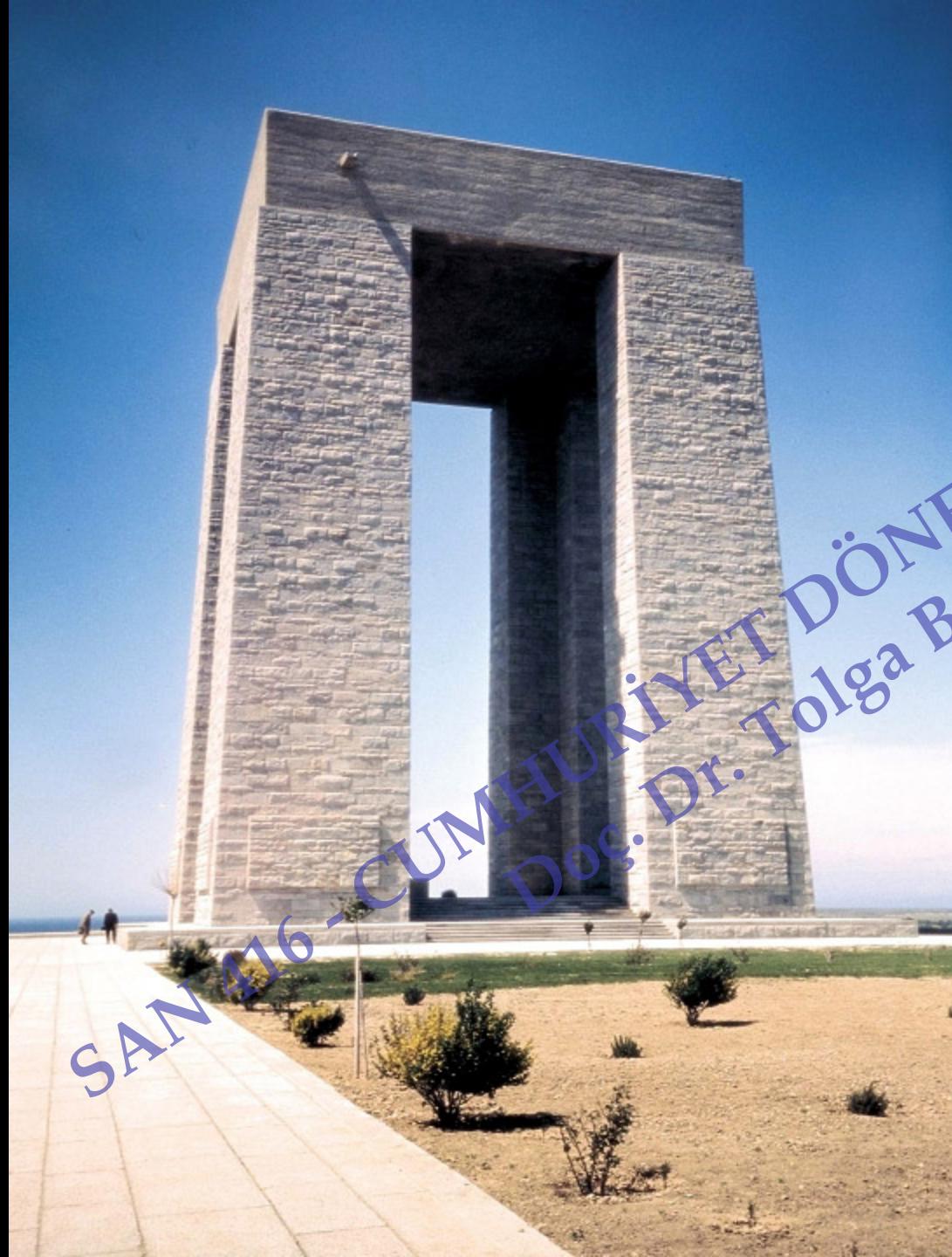
Anıtkabir (1944 – 1953), Mimarlar: Prof. Dr. Emin Onat - Doç Dr. A. Orhan Arda

AÜ Fen Fakültesi 1945 Beşevler- Ankara, Emin Onat , Sedad Hakkı Eldem

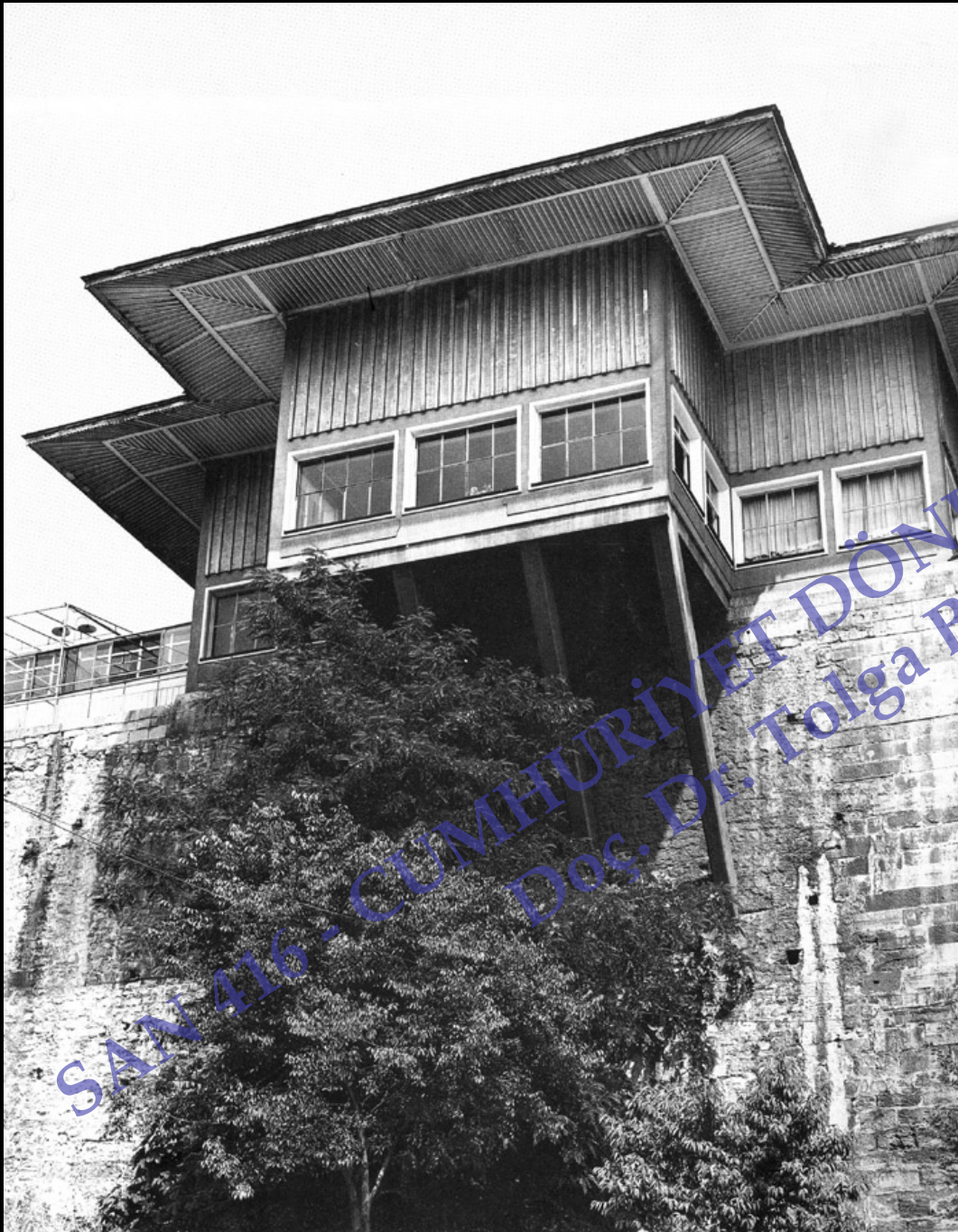
İstanbul Radyoevi 1945 Harbiye - İstanbul (İsmail Utkular, Doğan Erginbaş, Ömer Günay)

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Çanakkale Zafer Anıtı 1946- 60

Doğan Erginbaş

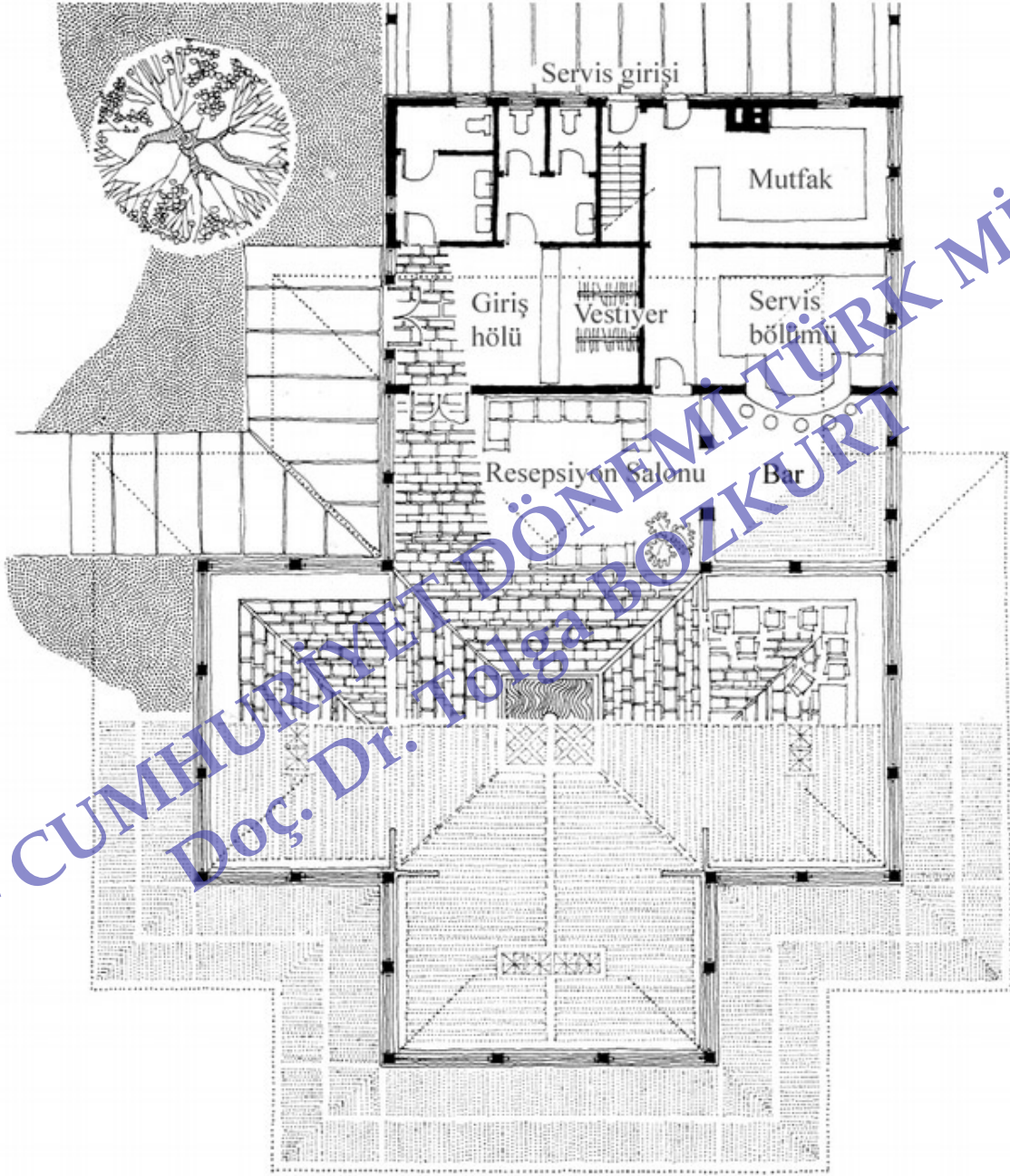
Taşlık Şark Kahvesi 1948- 1950
Maçka- İstanbul

Sedad Hakki Eldem

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARISI
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

SAN 516 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARISI
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Şişli Camii, Vasfi Egeli, 1945-49

Özü biçim aktarmaya dayanan, simetriye önem veren, taş kaplama cepheler ve anıtsal bir anlatımla belirlenen bu deneme 1950'li yıllara değin sürmüŒ, dönemin yepyeni teknolojisine ve gereksinmelerine kısacası, çağdaş mimarlık anlayışına ayak uyduramayarak sona ermiştir.

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARISI
Doç. Dr. Tolga BOZKURT